

Vyřeš následující algebrogramy, tzn. nahraď každé z písmen A, B, C... některou z číslic 0, ..., 9. Vždy hledej všechna řešení.

4.C.1 a) $80 < A \cdot A$
c) $C + D < 3$

b) $B \cdot B + B \leq 12$
d) $9 < E \cdot F < 13 < E \cdot E < 49$

4.C.2 a) $A \cdot B - A - B = 13$
c) $E \cdot F - E + F = 13$

b) $C \cdot D + C + D = 13$
d) $G \cdot H - G - H = 10$

4.C.3 a) $A \cdot (B - 1) - B = 13$
c) $E \cdot (F - 1) + F = 13$

b) $C \cdot (D + 1) + D = 13$
d) $G \cdot (H - 1) - H = 10$

4.C.4 a) $21 \leq A \cdot B - B \leq 25$
c) $28 \leq EF - E \cdot F \leq 31$

b) $91 \leq C \cdot C + 3 \cdot D < 100$
d) $GH < 2 \cdot G \cdot H$

4.C.5 Vyřeš algebrogram $UV : n = U + V$. Číslo n je: **a)** 2; **b)** 3; **c)** 4; **d)** 5; **e)** 6; **f)** 7; **g)** 8; **h)** 9.

4.C.6 Vyřeš algebrogram $UV : n = U(V)$ na dělení se zbytkem. Číslo n je: **a)** 2; **b)** 3; **c)** 4; **d)** 5; **e)** 6; **f)** 7; **g)** 8; **h)** 9.

4.C.7 Vyřeš algebrogram $UV : n = V(U)$ na dělení se zbytkem. Číslo n je: **a)** 2; **b)** 3; **c)** 4; **d)** 5; **e)** 6; **f)** 7; **g)** 8; **h)** 9.

✂ ----- ↓ PŘED KOPÍROVÁNÍM PRO ŽÁKY OD TOHOTO MÍSTA ZAKRÝT ↓ ----- ✂

Komentář

Úloha 4.C.1d obsahuje 4 relace porovnání. Z posledních dvou máme $E = 4, 5$ nebo 6 . Z prvních dvou pak najdeme příslušné číslice F . Úlohy cvičení 4.C.2 lze zjednodušit úpravou (kterou žák zatím nesvede): a) $(A - 1) \cdot (B - 1) = 14$; b) $(C + 1) \cdot (D + 1) = 14$; c) $(E + 1) \cdot (F - 1) = 12$; d) $(G - 1) \cdot (H - 1) = 11$.

Úlohy cvičení 4.C.4 jsou náročné, ale lze je dobře zvládnout tabulací. Přiložená tabulka ukazuje, jak v úloze c) z číslic E a F najít číslo $EF - E \cdot F$. V tabulce schází řádky $E = 1, 2, 9$ a sloupec $F = 9$, ale zde žádné řešení nerovnice neleží. V šedých polích jsou vyznačena řešení, ale škrtnuta jsou ta, kde je $E = F$.

E	F								
	0	1	2	3	4	5	6	7	8
3	30	28	26	24	22	20	18	16	14
4	40	37	34	31	28	25	22	19	16
5	50	46	42	38	34	30	26	22	18
6	60	55	50	45	40	35	30	25	20
7	70	64	58	52	46	40	34	28	22
8	80	73	66	59	52	45	38	31	24

Důležitější než vyřešení dané úlohy je tvorba tabulky. Žák zde odhaluje různé zákonitosti, které jsou propedeutikou důležitých aritmetických jevů. Například každý sloupec je část rostoucí aritmetické posloupnosti a každý řádek je část klesající aritmetické posloupnosti; když začnu v čísle 14 a jdu od něj dolů nebo doleva, nacházím stejná čísla; totéž u čísla 19; čísla v škrtnané diagonále jdou nejdříve nahoru, pak dolů; to je v každé diagonále s ní rovnoběžné; navíc tato čísla jsou symetrická; ...

Cvičení 4.C.3 je opakováním cvičení 4.C.2. Například u úlohy a) je vztah $A \cdot B - A - B = 13$ přepsán pomocí závorčky na vztah $A \cdot (B - 1) - B = 13$. Podobně u dalších úloh.

Vztah cvičení 4.C.5 lze přepsat do tvaru $UV = n \cdot (U + V)$, nebo dokonce do tvaru $U \cdot (10 - n) = V \cdot (n - 1)$, který pro $n = 2, 3, 4, 5, \dots$ je $8 \cdot U = V, 7 \cdot U = 2 \cdot V, 6 \cdot U = 3 \cdot V$, tj. $2 \cdot U = V, 5 \cdot U = 4 \cdot V, \dots$

Vztah cvičení 4.C.6 lze přepsat do tvaru $10 \cdot U = U \cdot n$. Protože $U \neq 0$ a $n < 10$, řešení neexistuje.

Vztah cvičení 4.C.7 lze přepsat do tvaru $9 \cdot U = V \cdot (n - 1)$ s podmínkou $U < n$.

Výsledky (Místo zápisu výsledku například $C = 0$ a $D = 1$ budeme dále psát $CD = 01$.)

4.C.1 a) $A = 9$; b) $B = 0, 1, 2, 3$; c) $CD = 01, 10, 02, 20$; d) $EF = 43, 52, 62$.

4.C.2 i **4.C.3.** a) $AB = 38, 83$; b) $CD = 16, 61$; c) $EF = 17, 25, 34, 53$.

4.C.4 a) $AB = 47, 48, 56, 65, 74, 83, 93$; b) $CD = 89, 94, 95, 96$; c) $EF = 30, 31, 43, 87$; d) pro $H = 7, 8$ nebo 9 je G libovolná číslice různá od 0 a od 1 ; pro $H = 6$ je $G = 4, 5, 7, 8, 9$.

4.C.5 a) $UV = 18$; b) $UV = 27$; c) $UV = 12, 24, 36, 48$; d) $UV = 45$; e) $UV = 54$; f) $UV = 21, 42, 63, 84$; g) $UV = 72$; h) $UV = 81$.

4.C.6 Řešení neexistuje.

4.C.7 a) $UV = 19$; b) $UV = 29$; c) $UV = 13, 26, 39$; d) $UV = 49$; e) $UV = 59$; f) $UV = 23, 46, 69$; g) $UV = 79$; h) $UV = 89$.

✂ ----- ✂